

יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "הספד יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלוך לע"א אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ז מרחשון התשע"ז

1427

מתפלל

שבת כה' חשון ה-תשפ"ג
 פרשה: חיי שרה
 הפטרה: והמלך דוד
 שבת מברכין
 ראש חודש כסלו ביום
 חמישי וששי
 המולד ליל חמישי
 בשעה: 22:28 ו - 8 חלקים

הזלקת נרות - 16:17
 צאת השבת - 17:09
 ר"ת: 17:42

הזלקת נרות בשבת הבאה 16:14

תולדות	חיי שרה
עמוד השחר: 5:09	5:16
זמן טלית: 5:16	5:23
זריחה: 6:12	6:18
צאת: 11:25	11:27
מנחה גדולה: 11:51	11:52
שקיעה: 16:38	16:36

"השנה הראשונה"
 בעניין נישואין אומרת התורה (דברים כד. ה) "כי יקח איש אשה... נקי יהיה לביתו שנה אחת". יש כאן רמז, שחזון הרוצה להיות "נקי לביתו", העצה היא "שנה אחת" - שהשנה הראשונה לנישואיו תהיה כפי שהיא צריכה להיות.

העלוך לרפואת חמי וחמתי שלום בר שמחה מרים בת רחל מנשה בן דוד ומצוייה מרת אחותי זיינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלוך או חלקו בטל... 052-5079555

"הבטחה אלוקית ומעשה אנושי"

אחד הרעיונות הקושרים את ההפטרה עם הפרשה הוא מינוי היורש והממשיך. מינויו של יצחק לממשיך דרכו של אברהם: "כי ביצחק יקרא לך זרע", מלווה בקשיים רבים. לכאורה די בהבטחה של הקב"ה לאברהם, ומעתה אין לו אלא לראות איך ה' מקיים את הבטחתו. אך אברהם אינו מחכה. פרשה שלמה החוזרת שוב על עצמה, מתארת את התכנון והביצוע של אליעזר, עבד אברהם, במציאת האשה המתאימה ליצחק, שממנה יוכל לקום, הדור הממשיך למפעלו של אברהם, "האשה אשר הוביח ה' לבן אדוני". אם ה' הוביח אותה - מדוע כל העמל והמאמץ? הרי מה' אשה לאיש.

ובהמשך הפרשה "ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי, קדמה אל ארץ קדם". לא נעים, אבל כשממנים בן אחד ליורש צריך גם לסלק את הבנים האחרים מהירושה. אם ה' כבר הבטיח שביצחק יקרא לו זרע - מדוע עליו להתאמץ בזה בעצמו?

המסקנה העולה מכאן ברורה - קיימת. הבטחה אלוקית אך לעולם נדרש המעשה (ההשתדלות) האנושי. בהפטרה הדבר בולט עוד יותר. הקב"ה אמר לדוד: "הנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה (דה"א, כ"ב. ט). יש הבטחה אלוקית לשלמה. דוד גם נשבע לבת שבע שבנה יהיה היורש. והנה אדונייה בן הנית מתנשא ומבקש למלוך.

בת שבע, נתן ובניהו והגיבורים אשר לדוד מופתעים ונבוכים. מה יקרה להבטחה האלוקית ולשבעות דוד? לכאורה היו יכולים לומר לעצמם: ה' הבטיח והוא כבר יקיים.

אבל הם מבינים שכך לא מתנהגים. ההבטחה קיימת אבל לא פוטרת אותנו מעשייה. וכך אמרו חז"ל על פסוק שמופיע בהמשך להפטרתנו ובו מצווה דוד את בניו "והורדתם אותם אל גיתון, ויען בניו בן יהודע את המלך ויאמר אמן כן יאמר ה' - ר' פתחם בשר ה' חנן דצפורי, והלא כבר נאמר הנה בן נולד לך והוא יהיה איש מנוחה? אלא הרבה קטגורין יעמדו מכאן ועד גיתון" (בראשית, רבה, ע"ו. ב).

גם כשהולכים כבר בהבטחה אלוקית, ובפקודת דוד להמליך את שלמה בגיתון - יתכנו מעכבים ומפריעים בדרך וצריך סיעתא דשמיא להתגבר עליהם.

וכך גם בתהליך גאולתנו הנוכחי. אנחנו מובטחים על קיבוץ גלויות ושיבת ציון וכל ההבטחות הטובות, ואין בכך כדי לאפשר לנו לחבק ידיים ולומר "ה' יעשה".

המאמץ האנושי נדרש בעשייה, וכדברי יואב לאבישי "חוק ונתחוק בעד עמנו ובעד ערי אלוקינו" - וה' יעשה הטוב בעינינו.

העלוך לע"א
 סוכתא רבה בת רחל ע"ה שנלב"ע כה' חשון
 ומרתא אמי רחל סויסה בת איזיה שנלב"ע כ"ז חשון
 ת"צ-ב.ה.

"אל תשחיתוהו כי ברכה בו"

Shofar for Zion

יחיאל, מגבירי פוסטאט, הלא היא קהיר שבמצרים, נחשב לדמות ולסמל של פגע רע, אשר כגודל עושרו ואוצרותיו, וכגודל יכולתו להיטיב - כן מידתו להרע.

"אהה", מצאו עצמם יהודי פוסטאט נאנחים לא פעם ולא פעמיים. "אילו רק היה משכיל יחיאל לנתב את יכולותיו ואת עושרו הגדול למחוזות טובים, כי אז היה קונה את עולמו, בזה ובבא. ואילו עתה, הלא מוטב לעולם כי יקדים יחיאל ויסתלק ממנו בהקדם, ויפה שעה אחת קודם". ולא בכדי.

יחיאל הגביר היה אדם עריץ וקשה, שהשתמש בעושרו הגדול כדי להתגאות ולהתנשא על הבריות, להשפיל נדכאים ולצערם. קשרים ענפים היו לו עם בית המלוכה המצרי, ואת כל קשריו ניווט לטובת עצמו ולטובת בני ביתו. טובתם של אחיו, בני עמו, לא עמדה כלל ועיקר לנגד עיניו.

גם כאשר ניסו והשתדלו פרנסי פוסטאט לדבר על ליבו, למען יעלה אל בית המלוכה ויבוא בדברים עם המלך ושריו, להעביר גזירה כל שהיא מעל ראשם של היהודים - היה יחיאל הגביר אוטם אוזניו משמוע, ובמילים קצרות היה משלח את הפרנסים מעל פניו, בפחי נפש ובידיים ריקות.

יהודי פוסטאט כבר נואשו זה מכבר מלנסות ולהיעזר ביחיאל הגביר. כל תקוותם הייתה להינצל מפגיעתו הרעה, כמו גם מפגיעתם של אנשי ביתו, אשתו וילדיו, שנהגו אף הם כמותו, במנהג עריצות, שתלטנות ורודנות.

היחיד שטרם נואש מיחיאל היה רבנו סעדיה גאון, ששהה בתקופה ההיא במצרים, ואשר אורו זרח והאיר מפוסטאט לכל העולם כולו.

וכך. ביום בהיר אחד, זכה יחיאל הגביר ועל דלת ביתו המפואר התדפק לא אחר מאשר רבנו סעדיה גאון, בכבודו ובעצמו.

אדם אחר היה חרד לכבוד הגאון חרדה גדולה. לא כן יחיאל הגביר, זה הבין לאלתר כי האורח הנכבד מבקש לדרוש ממנו סיוע כל שהוא לטובת אחיו היהודים, ומשכך עלתה הבעה זעופה על פניו.

שעה ארוכה עשה רבנו סעדיה גאון בביתו של הגביר, כשהוא מפציר בו במתק שפתיים לפעול לטובת הכלל בעניין מסוים, בנדיבות לב וביד רחבה. אולם דבריו נפלו על אוזניים ערלות. לא זו בלבד, אלא שהגביר עז הנפש הטיח בגאון דברים אשר לא כדת, בגאווה ובגסות רוח.

סוף דבר, כאשר הבין כי לחינם הוא מכביר מילים - קם רבנו סעדיה גאון ממקומו, נפרד מבעל הבית לשלום, והלך לו לדרכו בנפש מרה כלענה, ולו מעצם העובדה כי יהודי בן ברית מסוגל להקשיח עד כדי כך את ליבו, ועוד כנגד אחד מגדולי הדור.

בלילה ההוא חלם רבנו סעדיה גאון חלום נורא, ובחלומו הוא רואה את יחיאל הגביר צועד ברחובה של עיר, כאשר לפתע פתאום מתייצב מולו איש צבא, גיבור ואמיץ נפש, לבוש מדים וחגור חרב חדה.

הודעות מרכז "Shofar for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555
 לוח שנה
 לידעת הציבור אפשר לרכוש לוח שנה.
 כמו כן אפשר לרכוש לוח שנה בצורת טבלה על דפים בגודל A4.
 הרכישה אצל יובל פרטובי פל... 0505919251
 העלוך לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

piko netzp & more ltd

ו"יצא יצחק לשוון בשדה לפנות ערב" אמרו חכמינו (ברכות כו): יצחק תיקן תפילת מנחה, שכן שיחה היא לשון תפילה, שנאמר: "תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו". יעקב תיקן תפילת ערבית, שנאמר "ויצא יעקב... ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש", ואין פגיעה אלא תפילה, שנאמר "ואתה אל תתפלל... ואל תפגע בו". ואברהם תיקן תפילת שחרית, שנאמר: "וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם", ואין עמידה אלא תפילה.

אומר דוד המלך (תהלים נה): "ערב ובוקר וצהרים אישחה ואהמה וישמע קולי". ה' שומע קולי, כי הוא מתפלל בזמן שהאבות התפללו. ושם של האבות רמוז בדברי דוד: האות השניה ביעקב היא 'ע' רמוז לתפילת ערבית, וכן ביצחק - צהרים, ובאברהם - בוקר. כח התפילה הוא כלי מחזיק ברכה שנתן ה' לאבות, ולכן בסוף התפילה אנו אומרים: "המברך את עמו ישראל בשלום". והוא הכלי המחזיק ברכה, וגם נקרא כל. "וה' ברך את אברהם בכל".

למה נקראת התפילה "מנחה"? - כנגד קרבן מנחה שמקריבו דווקא העני ותפילה היא דווקא למי שמרגיש עצמו כעני - "תפילה לעני כי יעטוף", וכך אמרו בגמרא (מנחות קד): במה נשתנית קרבן מנחה שנאמר בה נפש? אמר הקב"ה: מי דרכו להביא מנחה? עני - מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני."

מכאן יש ללמוד יסוד גדול, הגם שעבדת והרווחת כל היום, כשמגיע זמן תפילת מנחה ואתה בא להתפלל, צריך אתה לחשוב שכל הרווח מאת ה', ולך אין כלום, והנך עני הבא לפני בוראך לבקש שימשיך לתת לך פרנסתך.

רואים אנו שיצחק התפלל מנחה ומיד פגש בשידוך המיועד לו, כשראה את רבקה יורדת מעל הגמל ובאה לקראתו. מזה ילמד כל בחור, להתחנן לפני ה' בתפילת מנחה ליווג מתאים, מאחר שיצחק תיקן תפילת מנחה ומסתמא ביקש שהשידוך שחיפש אליעזר בשבילו, יתאים לו.

ע"ש גמלים ממלו אדוניו"

פרשו רש"י: ניכרין משאר גמלים היו, שהיו יוצאין וזוממים, מפני הגזל. והקשה רבינו עובדיה מברטנורא וצ"ל, שאם כן היו נחותים מחמורו של רבי פנחס בן יאיר, שהיה פורש מדבר איסור ולא היה אוכל טבל (חולין ז:)?

ותירץ, שהחמור - הצדיק רוכב עליו, לפיכך הוא מושפע מקדושתו. אבל הגמלים היו מיוחדים למשא בלבד. ואין הכי נמי, חמורו של אברהם אבינו היה בדרגה גבוהה כחמורו של רבי פנחס בן יאיר...
והאיש משתאה לה"

כתב רבנו הר"ב א"ש ח"י וצ"ל בספרו "פתח עינים": סגולה להנצל מעין הרע, לעשות אות ה"י של כסף, גם המנהג לומר "חמשה" כנגד בעלי עין הרע, להנצל.

והואיל והיו עם אליעזר אנשים, וראו את רבקה, וחשש פן יטילו בה עין הרע, בראותם יופיה וחכמתה וזריזותה ודרך ארץ שלה, לכך שם בכוונה שלו אות ה"י, לשמרה מעין הרע.

וזהו שכתוב "משתאה לה". תיבת "משתאה" קרינן בה "שם את ה' לה".
והקול האיש נם זה בקע משקלו"

כתב רבינו הרלב"ג וצ"ל: מחיוב הכרת הטוב, שאם מישהו גמל עימי טובה - לא אשיב לו באותה מידה. וכמו שאמרו חז"ל, שאם אדם מאכיל לרעו עדשים - לא יאכילו גם הוא עדשים. מכיון שאין זה תשלום מקביל, ומדוע? משום שהלה נתן לו עדשים מבלי שיהיה חייב לו דבר מה. והוא נותן לו עדשים - כתגמול ופרעון חוב, לפיכך, אם רעך האכילך עדשים - תן לו אתה בשר ויין, והכרת לו טובה.

וכך עשה גם אליעזר - וממנו נלמד, הוא קיבל מים - והעניק זהב.

הלכות ליל פסח

הלכות השכרת שדה ובית מרחץ ובית עסק לגוי בשבת
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

השכרת שדה או בית מרחץ לגוי

א. מותר ליהודי להשכיר שדהו לגוי, באופן שמשלם לו הגוי דמי שכירות קצובים עבור כל חודש או עבור כל שנה. ואף על פי שהגוי עובד בשדה גם בשבת, אין לחוש לכך, מפני שאין ליהודי כל הנאה ממלאכת הגוי בשבת, שהרי בין אם יעבוד הגוי בשדה בשבת ובין אם לא יעבוד בה בשבת משלם לו את אותם דמי השכירות, ועוד שהגוי העושה מלאכה בשדה בשבת עושה כן לצורך עצמו.

ואפילו אם אין דרך רוב אנשי אותו מקום להשכיר השדות שלהם, יש להקל להשכיר השדה לגוי, ואין לחוש בזה משום מראית העין שיאמרו הרואים שהגוי הוא שכיר יום של היהודי ועובד בשדה בשבת לצורך היהודי, כיון שדרך העולם לתת השדה באריסות, דהיינו שמוסר היהודי את שדהו לגוי, והגוי עושה בה את כל העבודות, ומקבל בשכרו חלק מן הפירות, ואף אריסות מותרת בשדה, (וכמו שיבואר להלן בסמוך), וממילא כשיראו את הגוי עובד בשדה בשבת יאמרו שהגוי אריס הוא אצל היהודי, ואין היהודי עובר כל איסור.

ויש אומרים שהמשכיר שדה לגוי אינו רשאי לעשות כן בערב שבת, אלא צריך להשכיר לו השדה קודם ערב שבת. אולם לדעת מרן השלחן ערוך (סימן רמו סעיף א') מותר להשכיר שדה לגוי גם בערב שבת. ויבואר דין זה להלן (סימן רמו סעיף ג').

אולם אסור ליהודי להשכיר בית מרחץ לגוי, כל שהגוי פותח את בית המרחץ גם בשבת. ואף על פי שמעיקר הדין היה לנו להקל להשכיר בית מרחץ לגוי, שהרי אף בזה אין ליהודי כל הנאה ממלאכת הגוי בשבת, מכל מקום אסרו חכמים בזה משום מראית העין, שמכיון שאין דרך העולם להשכיר בית מרחץ או למוסרו באריסות, אלא שוכרים פועלים ומשלמים להם שכרם מדי יום ביומו, ממילא כשיראו אנשים את הגוי עובד באותו בית מרחץ בשבת, ויודעים שבית מרחץ זה שייך ליהודי, יחשדו שהגוי הוא שכיר יום אצל היהודי.

ואפילו אם הגוי עובד בבית המרחץ בשבת מעצמו, ואין היהודי אומר לו לעבוד בשבת, כל שיודע היהודי שיעבוד הגוי בבית המרחץ בשבת אינו רשאי להשכיר לו את בית המרחץ ולהניח לו לעבוד בשבת.

לחן ליל פסח

"אבן טובה"

רבי משה מקוברין התארה פעם בביתו של רבי אהרן מקרלין. באותו זמן הייתה בתו של רבי אהרן הולה במחלה אנושה. במהלך הסעודה הזכירה אביה לפני רבי משה, וביקש לעורר עליה רחמי שמים אמר רבי משה: "הגמרא מספרת, כי על צווארו של אברהם אבינו הייתה תלויה אבן טובה, וכל הולה שהביט בה - נתרפא. מה טיבה של אבן זו? יש לומר, שזו הייתה המידה הטובה של הכנסת אורחים, שהיא הסגולה הטובה ביותר לרפואה."

והוסיף רבי משה: "עתה מארה אותנו רבי אהרן, ויהאבן הטובה של מידת הכנסת אורחים תלויה בצווארו. תביט אפוא הבת באביה ותרפא."

ובר היה.